

**RAMING VAN DE KOSTEN VAN HET KOOLSTOFVRIJ MAKEN VAN BEPAALDE SECTOREN EN ANALYSE
VAN DE KLIMAATINVESTERINGEN IN BELGIË**

Samenvattend verslag

1) Raming van de kosten van het koolstofvrij maken van bepaalde sectoren tegen 2050

Volgens de recente update van de scenario's voor een koolstofarme maatschappij staat het zo goed als vast dat het emissiereductietraject naar de doelstellingen voor 2050, dat afwijkt van het scenario bij ongewijzigd beleid, pas vanaf 2020 op gang zal komen, terwijl die doelstellingen reeds rekening hielden met een gemiddelde jaarlijkse vermindering van 5,1% vanaf 2014. Dit vormt een specifieke kostenfactor.

In de **bouwsector** steunt de decarbonisatie op massale renovaties en op het veranderen van de verwarmingssystemen. Voor de periode 2020-2050 komt dat neer op extra uitgaven van gemiddeld 4,3 miljard euro per jaar voor woongebouwen, die deels worden gecompenseerd door de lagere kosten voor energieverbruik, en van 3,6 miljard euro voor niet-woongebouwen.

In de **transportsector** zijn auto's verantwoordelijk voor 58% van het energieverbruik en van de emissies. De aanbevelingen voor het personenvervoer bestaan erin de vraag naar vervoer per persoon en het aandeel van de auto te doen afnemen, en daarnaast ook over te schakelen naar elektrische mobiliteit. Voor het goederenvervoer berust de emissiereductie op het van elkaar ontkoppelen van economische groei en de hoeveelheden vervoerde goederen, en eveneens op een elektrificatie. Onder een aantal voorwaarden zou het mogelijk zijn om in de transportsector de jaarlijkse gemiddelde uitgaven te verminderen ten opzichte van het scenario bij ongewijzigd beleid.

Op macro-economisch vlak gaan sommige ramingen ervan uit dat dankzij het decarbonisatiebeleid 85.000 extra banen zullen worden gecreëerd tegen 2030. Daarnaast zorgt dat beleid voor bijkomende voordelen op het gebied van luchtvervuiling¹, de kwaliteit van het milieu, verkeersopstoppingen en verkeersongevallen, en volksgezondheid waarover in verschillende Europese landen reeds ramingen werden uitgevoerd.

Het Federaal Planbureau geeft een raming van de investeringen die de **elektriciteitssector** nodig heeft in het kader van een scenario EU30². De aanvullende investeringen zullen des te belangrijker zijn omdat

---

¹ Het Europees Milieuagentschap maakte onlangs bekend dat in België jaarlijks 10 000 mensen overlijden als gevolg van de slechte luchtkwaliteit (<https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2017>)

² Dat scenario beschrijft een emissietraject dat overeenstemt met het Europese klimaat- en energie kader 2030 en een transitie naar een koolstofarme maatschappij in 2050 en dat in België resulteert in totale emissiereducties van 33% en 72% ten opzichte van 1990, in respectievelijk 2030 en 2050, doordat het steunt op een "optimalisering" van de inspanningsverdeling.

vanaf 2030 een sterke stijging van het eindverbruik van elektriciteit mag worden verwacht. Voor de productie-installaties zouden die investeringen moeten verdubbelen ten opzichte van het referentiescenario. Voor de transmissie- en distributienetwerken zouden de investeringen van 2021 tot 2030 met 50% moeten toenemen, en van 2031 tot 2050 met 60% ten opzichte van de referentie-investeringen.

2) Evaluatie van het huidige volume aan klimaatinvesteringen in België

De binnenlandse klimaatfinanciering, met andere woorden het geld dat daaraan wordt uitgegeven in het land waar het zijn oorsprong heeft, vormt een fundamentele hefboom voor de decarbonisatie: de binnenlandse uitgaven maken 74% uit van de totale uitgaven van de landen, en tot 90% van die binnenlandse uitgaven zijn particuliere uitgaven.

Om de **bestaande financiële stromen** te ramen, wordt de binnenlandse klimaatfinanciering onderworpen aan een zogenaamde “landscaping”, waarbij de bronnen en instrumenten van de financiering in kaart worden gebracht, alsook de acties waarvoor die financiering wordt aangewend. In België werden in 2015 de financiële stromen voor het klimaat anno 2013 geraamd op een totaal van 6.403 miljoen euro.

Een studie die in opdracht van het Europees Milieuagentschap werd uitgevoerd vestigt de aandacht op het feit dat de gegevens over de financiering van de emissiereductie in Europa onvolledig zijn. De meeste lidstaten hebben helemaal geen idee van hun binnenlandse klimaatfinanciering. In de drie landen waar die gegevens worden bijgehouden (BE, FR en DE) wordt nu al duidelijk dat de uit te voeren uitgaven zwaar worden onderschat, vooral voor de investeringen in energie-efficiëntie. Wat de bronnen betreft, merkt het agentschap op dat er geen gegevens beschikbaar zijn voor de financiering door commerciële banken, financiële markten, particuliere ondernemingen en eindgebruikers. Bij de investeringsinstrumenten kan hetzelfde worden vastgesteld voor met name de publiek-private partnerschappen, de preferentiële leningen, de aandelen en obligaties en de zelffinanciering.

Wanneer dieper wordt ingegaan op de **geplande investeringen** voor de emissiereductie, valt in alle lidstaten het gebrek aan of de zeer fragmentarische aard van de gegevens sterk op. Dat probleem wordt toegeschreven aan het feit dat de nodige beleidsbeslissingen niet genomen worden.

Het is absoluut noodzakelijk om de effectieve investeringen voor het klimaat en de mate waarin die overeenstemmen met de doelstellingen van het klimaatbeleid in cijfers uit te kunnen drukken. Op basis van een raming van de jaarlijkse investeringen die van 2021 tot 2030 in de 28 lidstaten nodig zijn om de tegen 2030 vastgelegde Europese doelstellingen te halen, vergeleken met de uitgaven bij ongewijzigd beleid, kon reeds een jaarlijkse *investment gap* van 179 miljard euro worden vastgesteld.

Dankzij de daarna volgende discussie konden extra onderzoekselementen worden aangevoerd:

- De bevinding dat er geen politieke wil bestaat om daadwerkelijk gebruik te maken van de vastgestelde investeringsbehoeften om investeringsplannen op te stellen
- De huidige werkwijze van de Nationale Klimaatcommissie is niet geschikt om de binnenlandse financiering van de transitie in België passend te beheren.

- Er is een gebrek aan transparantie bij de financiële instellingen. De wetgever zou moeten voorzien in gestandaardiseerde rapporteringsverplichtingen.
- De Europese Raad werkt momenteel aan de governance van de energie-unie. Dat omvat de kwestie van de financiering om de doelstellingen te behalen.
- Op Europees niveau zou de rol van Eurostat in de follow-up van de financieringsstromen en van de overige relevante gegevens moeten worden versterkt in wetgeving.